

Forskningstræning i speciallægeuddannelsen i Region Syd: Grundkursus i forskningsmetode

Indhold:

Generel kursusbeskrivelse	2
Introduktion	2
Målsætning og indholdsprioritering	2
Kursusdesign – 'blended learning'	2
Oversigt over form, indhold og evalueringsform	3
Varighed og tidsforbrug	3
Beskrivelse af kursuselementer	4
Delkursus 1: Introduktion	4
Delkursus 2: Kursusstart – 1-dags eksternatkursus	5
Delkursus 3: Problemformulering/forskningsspørgsmål	6
Delkursus 4: Informationssøgning	7
Delkursus 5: Kritisk litteraturlæsning	8

Generel kursusbeskrivelse

Introduktion

Jf. beslutning fra Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelsen – Region Syd skal det samlede forskningsstræningsforløb i speciallægeuddannelsen have et omfang svarende til 20 arbejdsdage, hvoraf den ene halvdel bruges på teoretiske kurser, den anden på gennemførelsen af et lille projekt. Af de 10 dage, der afsættes til kursusvirksomhed, reserveres 3 kursusdage til et grundkursus i forskningsmetodologi, mens resten afsættes til specialespecifikke kurser og temadage.

I det følgende beskrives et grundkursus, som har et omfang svarende til tre kursusdage, og som giver kursisterne forudsætninger for at erhverve de forskningsmetodologiske færdigheder, som er de mest relevante forudsætninger for den specialespecifikke del af det samlede forskningsstræningskursus.

Målsætning og indholdsprioritering

Grundkursus i forskningsmetode er designet med særlig vægt på følgende:

- 1) Kurset skal give kursisterne gode muligheder for at tilegne sig grundlæggende færdigheder i
 - i. Udformning af håndterlig problemformulering ud fra en relevant (klinisk) problemstilling
 - ii. Informationssøgning – brug af relevante værktøjer
 - iii. Kritisk litteraturlæsning mhp udvælgelse af relevant og valid information
- 2) Kurset skal direkte knytte an til og støtte kursisten i det specialespecifikke projektarbejde, som udgør den anden del af speciallægeuddannelsens forskningsstræning
- 3) Kurset skal være fleksibelt, så det kan passes ind i kursisters individuelle uddannelsesforløb

Kursusdesign – 'blended learning'

Kurset udformes som en kombination af eksternatkursus og netbaserede forløb, der afvikles parallelt med eller forud for det specialespecifikke projektarbejde.

Netbaserede forløb, som gennemføres med færre timer ad gangen strakt over en længere periode, er mere fleksible end tilstedeværelses-kurser, og kursistens tid bruges mindre på transport, og mere på egne læringsaktiviteter. Netbaserede forløb har også den fordel, at de enkelte dele af det teoretiske kursus kan knyttes tættere sammen med den enkelte kursists eget projektarbejde. Fx kan den teoretiske undervisning i informationssøgning foregå i direkte tilknytning til den enkelte kursists egen litteratursøgning ifm projektarbejdet.

Rene e-læringsforløb, hvor den lærende gennemgår et på forhånd fastlagt undervisningsmateriale, er ikke velegnede til netop de læringsmål, der gælder for grundkurset i forskningsmetode. Her vil det være mere hensigtsmæssigt med et kursusdesign, hvor man udnytter potentialet i at lade kursisterne kommunikere målrettet (på nettet) om de relevante faglige emner.

Det giver de bedste forudsætninger for den netbaserede kommunikation, hvis kursisterne først har mødt hinanden 'i virkeligheden'. For at muliggøre det, og for at give mulighed for at give de enkelte kursusforløb en god start med et relevant fagligt indhold, indledes det foreslåede kursusforløb med en kursusdag med tilstedeværelse, mens resten af kursusforløbet foregår over nettet.

Oversigt over form, indhold og evalueringsform

Kurset indeholder fem del-elementer, hvoraf de tre er egentlige, faglige moduler (problemformulering, litteratursøgning og kritisk litteraturlæsning).

Tilrettelæggelsen af de enkelte moduler sigter på at anvende undervisningsmetoder, som er varierede og passende til læringsmålene.

	Indhold	Form	Beståelseskrav
Introduktion	<ul style="list-style-type: none"> • Orientering om kursets form og indhold • Præsentation af undervisere og kursister • Brug af e-læringsværktøj 	Netbaseret: selvstudium	-
Kursusstart	<ul style="list-style-type: none"> • Faglige introduktioner til hovedemnerne (forelæsninger) • Spørgsmål 	Eksternat-kursus	Mødepligt
Problem-formulering	<ul style="list-style-type: none"> • Generelle kvalitetskriterier for problemformuleringer • Formulering af forskningsspørgsmål ud fra egen problemstilling • Vurdering af (andres) forskningsspørgsmål 	Netbaseret: Selvstudium, øvelser, diskussion	Aktiv deltagelse
Informations-søgning	<ul style="list-style-type: none"> • Søgeteknik • Databaser • Internet 	Netbaseret: Selvstudium, øvelser, test	Multiple choice
Kritisk litteratur-læsning	<ul style="list-style-type: none"> • Generelle kvalitetskriterier: udvælgelse af relevant og valid litteratur • Publikationstyper, klassifikation • Formulering af kritiske spørgsmål 	Netbaseret: Selvstudium, øvelser, diskussion	Aktiv deltagelse

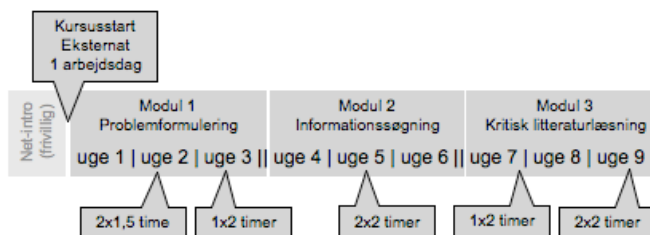
Varighed og tidsforbrug

Et kursusforløb strækker sig over 9 uger, ekskl. deltagelse i frivilligt netbaseret introduktionsforløb. Kursusforløbet indledes med eksternatkurset, som efterfølges af 3 netbaserede moduler á 3 ugers varighed. Kursisten får meddelt beståelse af kurset umiddelbart efter afslutningen af sidste modul.

Hver kursist forventes at bruge hvad der svarer til samlet 3 arbejdsdage på gennemførelsen af kurset som helhed. Én arbejdsdag bruges samlet på eksternatkurset, mens de resterende to arbejdsdage fordeles jævnt mellem de tre netbaserede moduler.

De netbaserede moduler skal gennemføres inden for givne 3-ugers rammer. Indledes et forløb i uge 1, skal de tre moduler altså gennemføres inden udgangen af hhv uge 3, 6 og 9.

Det første og det sidste af de tre netbaserede moduler kræver, at den enkelte kursists aktiviteter er bredt fordelt over kursusperioden. Det midterste af de tre netbaserede moduler tillader den enkelte kursist at samle eller sprede sin aktivitet som det passer vedkommende bedst. Fx kan en kursist fordele sin net-arbejdstid på 8 'bidder' á 1,2-2 timer placeret i ugerne 2, 3, 5, 7 & 8 (jf ill.)

Det er afgørende, at kursisten kan placere to til fire 'bidder' á 1-2 timer i hhv modul 1 og 3.

Beskrivelse af kursuselementer

Delkursus 1: Introduktion

Mål

- At kursisterne informeres om kursets indhold og form
- At kursisterne lærer at bruge de relevante funktioner i e-læringsværktøjet (e-learn.sdu.dk), og orienteres om hvem der underviser, og hvem de øvrige kursister er

Indhold

- kursusoversigt
- introduktion til grundlæggende funktioner i e-learn.sdu.dk (læse dokumenter, bruge diskussionsforum, bruge testværktøj)
- virtuelt mødested i diskussionsforum
- øvelses-test
- forslag til videre selvstudier

Form

Netbaseret selvstudium, men med mulighed for at møde undervisere og medkursister på nettet.

Kursisten bruger et par timer på at orientere sig om kursets indhold, skriver præsentation af sig selv i virtuelt mødested (for at lære at bruge diskussionsforum) og tager en underholdende quiz (med seriøst indhold, fx blandet lægefagligt og om sundhedsforhold i Region Syd) for at lære at bruge testværktøjet.

Beståelseskrav

Ingen beståelseskrav. Deltagelse i introduktionsmodulet er frivilligt.

Bemærkning

Introduktionsforløbet er til rådighed for kursisterne gennem hele kursusforløbet. Her kan en kursist altså vende tilbage for fx at finde information om kursets struktur, læringsmål osv.

Grundtanken om, at kursisterne lærer at bruge funktioner i e-læringsværktøjet simpelthen ved at bruge dem til noget 'ufarligt' (fx en test for sjov) er hentet fra de introduktionsforløb, der tilbydes nystartede studerende ved en række af fakultetets uddannelser.

Delkursus 2: Kursusstart – 1-dags eksternatkursus

Mål

- At give faglig introduktion til de tre emner, der efterfølgende arbejdes med på nettet (problemformulering, informationssøgning, kritisk litteraturlæsning).
- At give kursisterne mulighed for at sætte ansigt på de medkursister, som de efterfølgende skal kommunikere med via nettet, og for at få opklaret evt. spørgsmål ved direkte henvendelse til kursuslederen.

Indhold

- Introduktion
- Forelæsning: ”Den gode problemformulering. Om at stille de rigtige spørgsmål”
- Forelæsning: ”Informationssøgning. Om at søge på den rigtige måde”
- Forelæsning: ”Kritisk litteraturlæsning. Om at vælge de bedste svar”
- Forslag til videre selvstudier
- Spørgetime

Form

Eksternatkursus med forelæsninger og spørgetime.

Beståelseskrav

Mødepligt

Delkursus 3: Problemformulering/forskningsspørgsmål

Mål

At give kursisterne træning i at omsætte konkrete, men løst formulerede problemstillinger til relevante, håndterbare og præcise forskningsspørgsmål/problemformuleringer.

Indhold

- Generelle kvalitetskriterier for problemformuleringer
- Formulering af forskningsspørgsmål ud fra egen problemstilling
- Vurdering af (andres) forskningsspørgsmål

Form

- Selvstudium i materiale, der gøres tilgængeligt på nettet
- Øvelser I: Formulering af forskningsspørgsmål ud fra cases
- Øvelser II: Formulering af egne forskningsspørgsmål, feedback til og fra kursister i diskussionsforum

Beståelseskrav

- Gennemførelse af øvelser
- Aktiv deltagelse i diskussionsforum: Hver kursist skal bidrage med mindst ét eget forslag til en problemformulering ud fra egen problemstilling, samt give konstruktiv kritik til mindst to andre kursisters problemformulering. Hver kursist skal desuden modtage mindst ét indlæg med konstruktiv feedback fra en anden kursist.

Delkursus 4: Informationssøgning

Mål

At træne kursisterne i at vælge og udnytte relevante søgeværktøjer.

Indhold

- Søgestrategi
- Søgeteknik (operatorer, frasesøgning etc.)
- Databaser og databasetyper (med fokus på bibliografiske databaser (fx Pubmed/Medline), faktadatabaser og fuldtekstdatabaser)
- Internetsøgning (søgemaskiner og fagportaler)

Form

Netbaserede selvstudier og øvelser.

Beståelseskrav

Netbaseret multiple choice.

Delkursus 5: Kritisk litteraturlæsning

Mål

At træne kursisterne i at forholde sig kritisk til foreliggende informationer, og i at udvælge valid og relevant information.

Indhold

- Formulering af kritiske spørgsmål
- Kvalitetskriterier - relevans og validitet
- Tjekliste til kritisk vurdering af videnskabelig litteratur
- Klassifikation af litteratur

Form

- Selvstudium i materiale, der gøres tilgængeligt på nettet
- Øvelser: Vurdering af information/litteratur/kilder ud fra formelle kriterier
- Netbaseret gruppearbejde: Smågrupper vælger en videnskabelig artikel at arbejde med, fastlægger fokus i kritisk læsning af artiklen, formulerer kritiske spørgsmål, og vurderer artiklens validitet og relevans ift til en given problemstilling.

Beståelseskrav

Aktiv deltagelse i gruppearbejde: Gruppevis aflevering af sammenfattende artikelgennemgang/vurdering. En gruppe skal dels aflevere sammenfatning, dels give kvalificeret feedback på anden gruppes sammenfatning. Den enkelte kursist skal være aktiv i gruppens netbaserede diskussion frem mod affatning af sammenfattende artikelgennemgang.